

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут нафти і газу
Кафедра прикладної екології та природокористування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Екологічна політика та основи права ЄС

(назва навчальної дисципліни)

підготовки магістр
(назва ступеня вищої освіти)

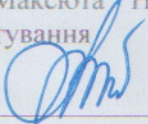
спеціальності 183 ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА
(код і назва спеціальності)

Полтава
2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Екологічна політика та основи права ЄС»
(назва навчальної дисципліни)

для студентів спеціальності 183 Технології захисту навколишнього середовища. Складена відповідно до освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти «Технології захисту навколишнього середовища» 2024 року.

Розробник: Максюта Н.С., доктор філософії, старший викладач кафедри прикладної екології та природокористування

Гарант Степова О.В., д.т.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри прикладної екології та природокористування

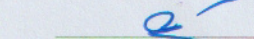
Протокол від « 20 » серпня 2024 року № 1

Завідувачка кафедри прикладної екології та природокористування (Ілляш О.Е.)

«20» 08 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією інституту

Протокол від « 30 » 08 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Гаврик С.Ю.)

«30» 08 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>18 – Виробництво і технології</u> (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: <u>183 Технології захисту навколишнього середовища</u>	Рік підготовки:
Модулів – 1		1-й
Змістових модулів – 2		Семестр
		2-й
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти: <u>магістр</u>	Лекції
		24 год.
		Практичні
		18 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		78 год.
Індивідуальна робота		
0 год.		
		Вид контролю: диференційований залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 42 / 78

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Екологічна політика та основи права ЄС» відноситься до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки, що сприяє професійній підготовці студентів у галузі екології та охорони навколишнього середовища. У процесі вивчення дисципліни студенти засвоюють відомості про основи правового регулювання сфери управління якістю навколишнього середовища у світі та ЄС, що включає загальний огляд, вступ до міжнародного та європейського вторинного права та окремих секторів у сфері охорони навколишнього середовища.

Мета дисципліни «Екологічна політика та основи права ЄС» - формування у здобувачів вищої освіти знань у галузі правового регулювання сфери управління якістю навколишнього середовища у світі та ЄС, що включає загальний огляд, вступ до європейського екологічного права та окремих секторів у сфері охорони навколишнього середовища..

Дана навчальна дисципліна використовується для формування наступних загальних і фахових компетентностей:

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність здійснювати розробку ефективних технічних рішень, спрямованих на запобігання забрудненню компонентів довкілля, реалізацію програм зеленого переходу та зеленої відбудови України.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Попередньо опановані дисципліни першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також «Технології захисту довкілля», «Управління відходами», «Екологічний менеджмент і аудит», «Стратегія сталого розвитку та управління проєктами», «Ділова іноземна мова».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Вивчення дисципліни базується на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою:

- Використовувати у практичній діяльності знання вітчизняного та міжнародного природоохоронного законодавства.
- Проводити наукові дослідження, планувати діяльність в природоохоронній сфері, проєктувати та впроваджувати організаційно-технічні рішення в сфері захисту довкілля, базуючись на знаннях процесів євроінтеграції, змін в законодавстві України, у т.ч. в сфері екобезпеки, декарбонізації, сталого розвитку, й враховуючи сучасні стратегії розвитку регіонів, місцевих громад та провідних підприємств.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного підсумкового оцінювання знань студента є одержання мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки відповідає мінімальній позитивній оцінці числової (рейтингової) шкали.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік та індивідуальна робота.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82-89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74-81	С	Добре	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64-73	Д	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60-63	Е	Достатньо	Здобувач має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на	Середній , що є мінімально

			рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використання м основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/ заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у Здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальний огляд ситуації щодо системи оцінки та управління якістю навколишнього середовища в ЄС.

Тема 1. Нормативно-правові основи екологічної політики та права ЄС (первинне право).

Основна інформація про Європейський союз. Договір про Європейський союз та Договір про функціонування Європейського Союзу. Загальні положення щодо охорони навколишнього середовища включені у Договір про функціонування Європейського Союзу. Органи ЄС.

Тема 2. Головні етапи формування екологічної політики ЄС.

Перша Програма дій з охорони навколишнього середовища (ЕПД), друга ЕПД, третя ЕПД, четверта ЕПД, п'ята Програма дій з охорони навколишнього середовища, шоста Програма дій з охорони навколишнього середовища, Сьома Програма дій з охорони навколишнього середовища.

Тема 3. Основні принципи екологічної політики ЄС.

Концепція сталого розвитку. Принцип субсидіарності. Принцип «розумного регулювання». Принцип «забруднювач платить», принцип вжиття заходів перестороги, принцип вжиття запобіжних заходів, відшкодування шкоди, завданої навколишньому середовищу, передусім у джерелі забруднення.

Тема 4. Нормотворча процедура ЄС. Управління у сфері охорони навколишнього середовища на рівні ЄС та на рівні держав-членів ЄС.

Нормотворча процедура ЄС визначена Договором про функціонування Європейського Союзу. Механізм планування та реалізації політики. Оцінка якості навколишнього середовища та система управління. Екологічний моніторинг, оцінка та звітність.

Змістовий модуль 2. Секторальна політика ЄС у сфері охорони довкілля.

Тема 5. Вступ до вторинного права ЄС. Горизонтальне законодавство.

Поняття регламенту, директиви, рішення, рекомендації, висновку та правила. Загальна Програма дій Європейського Союзу з охорони навколишнього середовища до 2020 року «Жити добре, в межах можливостей нашої планети». Доступ громадськості до екологічної інформації, оцінка впливу на навколишнє середовище на проектному та стратегічному рівнях, включаючи участь громадськості (ОВНС, СЕО) та надання інформації.

Практичне заняття 1, 2.

Тема 6. Політика ЄС у сфері якості атмосферного повітря.

Пріоритетна мета 3 «Загальної Програми дій Європейського Союзу з охорони навколишнього середовища до 2020 року «Жити добре, в межах можливостей нашої планети»: захист громадян ЄС від екологічного впливу та ризиків для здоров'я і благополуччя». Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи. Директива 2004/107/ЄС про миш'як, кадмій, ртуть, нікель та поліциклічні ароматичні вуглеводні у атмосферному повітрі. Директива 2001/81/ЄС про гранично допустимі викиди для окремих забруднюючих атмосферу речовин, що встановлюються на національному рівні. Директива 2010/75/ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль за забрудненнями — ІРРС).

Практичне заняття 3.

Тема 7. Політика ЄС у сфері управління відходами та ресурсами.

Пріоритетна мета 3 Загальної Програми дій Європейського Союзу з охорони навколишнього середовища до 2020 року «Жити добре, в межах можливостей нашої планети»: перетворення ЄС у ресурсозберігаючу, «зелену» та конкурентоспроможну низьковуглецеву економіку». Директива 2008/98/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 19 листопада 2008 року про відходи та про скасування деяких Директив (Рамкова директива про відходи). Директиви Ради 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року про захоронення відходів. Директивою 2010/75/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 24 листопада 2010 року про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль за забрудненнями — ІРРС). Управління окремими потоками відходів (осад стічних вод, відходи упаковки, поліхлорбіфеніли/поліхлортерфеніли, автомобілі, що відслужили свій термін, відходи видобувної промисловості, батарейки та акумулятори, відходи електричного та електронного обладнання)

Практичне заняття 4.

Тема 8. Політика ЄС у сфері охорони природи.

Комплексна реалізації Стратегії біорізноманіття ЄС. Комплексна реалізація Програми захисту водних ресурсів Європи. «Наше страхування життя, наш природний капітал: стратегія біорізноманіття ЄС до 2020 року». Створення «Natura 2000», найбільшої в світі мережі природоохоронних територій. Директива про захист птахів: Директива 2009/147/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 30 листопада 2009 року про захист диких птахів (кодіфікована версія Директиви 79/409/ЄЕС із змінами і доповненнями). Директиви Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 року про збереження природного середовища існування, дикої фауни та флори.

Практичне заняття 5.

Тема 9. Політика ЄС у сфері якості води та управління водними ресурсами (включаючи морське середовище).

Сприяння сталому використанню морів та збереженню морських екосистем. Стале використання та висока якість води. «Програма збереження водних ресурсів Європи». Директива 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2000 року про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики (Водна Рамкова Директива, ВРД). Директива 2008/56/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 17 червня 2008 року про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері екологічної політики щодо морського середовища (Рамкова Директива про морську стратегію, РДМС). Директива Ради 98/83/ЄС від 3 листопада 1998 року про якість води, призначеної для споживання людиною (Директива про питну воду).

Практичне заняття 6.

Тема 10. Політика ЄС у сфері промислового забруднення та техногенних загроз.

Директива 2010/75/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 24 листопада 2010 року про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль за забрудненнями — ІРРС). Регламент (ЄС) № 166/2006 Європейського Парламенту і Ради від 18 січня 2006 року про створення Європейського реєстру викидів і перенесення забруднювачів та про внесення змін і доповнень до Директив Ради 91/689/ЄЕС та 96/61/ЄС. Директиви Seveso I, II і III. Конвенція ЄЕК ООН про транскордонний вплив промислових аварій та Протокол про цивільну відповідальність та компенсацію за шкоду, заподіяну транскордонним впливом промислових аварій на транскордонні води.

Практичне заняття 7.

Тема 11. Політика ЄС у сфері зміни клімату та захисту озонового шару.

Цілі і пріоритетні напрямки діяльності з протидії зміні клімату. Виконання міжнародних зобов'язань з питань клімату, включаючи Кіотський протокол. Скорочення викидів парникових газів у енергетичному секторі. Кліматичні та енергетичні ініціативи ЄС. Реформа схеми торгівлі викидами ЄС (СТВ ЄС). Директиви 2003/87/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 13 жовтня 2003 року про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства та внесення змін і доповнень до Директиви Ради 96/61/ЄС (Директиви про торгівлю викидами). Національні цілі щодо викидів, які не включені до СТВ ЄС.

Практичне заняття 8.

Тема 12. Політика ЄС у сфері поводження з генетично модифікованими організмами.

Директива 2001/18/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 12 березня 2001 року про вивільнення у навколишнє середовище генетично модифікованих організмів та про скасування Директиви Ради 90/220/ЄЕС. Директива 2009/41/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 6 травня 2009 року про використання генетично модифікованих мікроорганізмів у замкненій системі. Регламент (ЄС) № 1946/2003 від 15 липня 2003 року Європейського Парламенту і Ради про транскордонні перевезення генетично модифікованих організмів. Регламент (ЄС) № 1830/2003 Європейського Парламенту і Ради від 22 вересня 2003 року стосовно відстеження та маркування генетично модифікованих організмів та відстеження продуктів харчування і кормів, вироблених з генетично модифікованих організмів та про внесення змін і доповнень до Директиви 2001/18/ЄС. Регламент (ЄС) № 1829/2003 Європейського Парламенту і Ради від 22 вересня 2003 року про генетично модифіковані продукти харчування і корми.

Практичне заняття 9.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1.						
Загальний огляд ситуації щодо системи оцінки та управління якістю навколишнього середовища в ЄС.						
Тема 1. Нормативно-правові основи екологічної політики та права ЄС (первинне право).	6	2	-	-	-	6
Тема 2. Головні етапи формування екологічної політики ЄС.	8	2	-	-	-	8
Тема 3. Основні принципи екологічної політики ЄС.	6	2	-	-	-	8
Тема 4. Нормотворча процедура ЄС. Управління у сфері охорони навколишнього середовища на рівні ЄС та на рівні держав-членів ЄС.	8	2	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	28	8	-	-	-	30
Змістовий модуль 2.						
Секторальна політика ЄС у сфері охорони довкілля						
Тема 5. Вступ до вторинного права ЄС. Горизонтальне законодавство.	10	2	4	-	-	6
Тема 6. Політика ЄС у сфері якості атмосферного повітря.	14	2	2	-	-	8
Тема 7. Політика ЄС у сфері управління відходами та ресурсами.	12	2	2	-	-	8
Тема 8. Політика ЄС у сфері охорони природи.	8	2	2	-	-	4
Тема 9. Політика ЄС у сфері якості води та управління водними ресурсами (включаючи морське середовище).	18	2	2	-	-	6
Тема 10. Політика ЄС у сфері промислового забруднення та техногенних загроз.	12	2	2	-	-	6
Тема 11. Політика ЄС у сфері зміни клімату та захисту озонового шару.	10	2	2	-	-	6
Тема 12. Політика ЄС у сфері поводження з генетично модифікованими організмами.	8	2	2	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2		16	18	-	-	48
Усього по дисципліні	120	24	18	-	-	78

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені	---

10. Теми практичних занять

Номер заняття	Тема заняття	Кількість годин
1, 2	Характеристика та аналіз законодавства ЄС в сфері горизонтального законодавства	4
3	Характеристика та аналіз законодавства ЄС в сфері якості атмосферного повітря	2
4	Характеристика та аналіз законодавства ЄС в сфері управління відходами та ресурсами	2
5	Характеристика та аналіз законодавства ЄС в сфері охорони природи	2
6	Характеристика та аналіз законодавства ЄС в сфері якості води та управління водними ресурсами (включаючи морське середовище)	2
7	Характеристика та аналіз законодавства ЄС в сфері промислового забруднення та техногенних загроз	2
8	Характеристика та аналіз законодавства ЄС в сфері змін клімату та захисту озонового шару	2
9	Характеристика та аналіз законодавства ЄС в сфері поводження з генетично модифікованими організмами	2
	ВСЬОГО	18

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: більш глибоке опрацювання тематик з даного курсу, навчитись працювати з літературними, періодичними та іншими популярними інформаційними джерелами, складати конспекти із самостійно опрацьованих тем, аналізувати матеріал, порівнювати різні підходи у сфері екологічного права ЄС та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Повноваження Європейського агентства з охорони навколишнього середовища.	4
2	Повноваження Європейського економічного і соціального комітету (ЄЕСК).	4
3	Повноваження комітету регіонів (КР).	4
4	Роль основних заінтересованих сторін: приватного сектору/бізнес-спільноти, наукових кіл, неурядових організацій.	4
5	Роль та функції Європейського екологічного бюро (ЄЕБ).	4
6	Механізм планування та реалізації екологічної політики ЄС.	4
7	Інтеграція екологічної політики ЄС.	4
8	Екологічна політика ЄС у галузі енергетики.	4
9	Екологічна політика ЄС у галузі транспорту.	4
10	Регламентом ЄС про хімічні речовини та їх безпечне використання (ЄС 1907/2006) REACH.	4
11	Поняття ССП — спільної сільськогосподарської політики.	2
12	Поняття інтегрованої політики щодо продукції (ІРР).	2
13	План дій щодо розвитку технологій захисту довкілля (ЕТАР).	2
14	План дій з еко-інновацій (ЕсоАР).	2
15	Екомаркування в ЄС.	4
16	Розширення ЄС. Критерії членства.	2
17	Європейська політика сусідства (ЄПС).	2
18	Ініціатива «Східне партнерство».	2
19	Взаємовідносини України та ЄС у рамках європейської політики сусідства (ЄПС).	2
20	Поняття «acquis». Умови і строки прийняття кандидата, виконання та дотримання усіх діючих правил ЄС.	4
21	Нагляд з боку інститутів ЄС.	2
22	Загальна Програма дій Європейського Союзу з охорони навколишнього середовища до 2020 року «Жити добре, в межах можливостей нашої планети».	4
23	Поняття «Поліпшення доказової бази екологічної політики».	4
24	Поняття «Поліпшення екологічної інтеграції та узгодженості політики».	4
	Разом	78

13. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання не передбачено.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні використовуються під час лекцій, індивідуальних та групових консультацій, практичні - при проведенні практичних занять та виконанні лабораторних занять.

Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

Вибір практичних методів залежить від дисципліни, яка вивчається.

15. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття.

Модульний контроль проводиться наприкінці змістових модулів № 1 і 2 за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують ці модулі. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

№ та назва змістового модуля	Форма контролю	Час проведення
Змістовий модуль 1. Загальний огляд ситуації щодо системи оцінки та управління якістю навколишнього середовища в ЄС.	Контрольна робота	Практичне заняття № 1
Змістовий модуль 2. Секторальна політика ЄС у сфері охорони довкілля.	Контрольна робота	Практичне заняття № 8

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Залік диференційований	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	5	10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів. За видами робіт вона розподіляється:

1. Поточний контроль: виконання практичних робіт – до 50 балів (до 5 балів за кожне практичне завдання, яке виконується на відповідному практичному занятті (9 занять): відсутність на занятті без поважної причини або отримання оцінки «незадовільно» – 0 балів, виконання відповідних завдань без захисту роботи – 1-2 бали, виконання відповідних завдань із захистом роботи – 3-4 бали в залежності від якості захисту). Додаткові до 5 балів студент може отримати за додаткові завдання в рамках певних практичних занять.

Модульний контроль (тестування) – до 20 балів (по 1 балу за кожне тестове завдання).

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

Підсумковий контроль: Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється у формі письмового тесту відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Ілляш О.Е., Максютя Н.С. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Основи екологічної політики та права ЄС» зі спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» другого (магістерського) рівня вищої освіти. – Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. – 73 с.
2. Ілляш О.Е., Максютя Н.С. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Основи екологічної політики та права ЄС» зі спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» другого (магістерського) рівня вищої освіти. – Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. – 23 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.
2. Ладиченко В.В. Екологічна політика і право ЄС: Навчальний посібник / В.В. Ладиченко, І.В. Гиренко, Л.О. Головка, В.А. Вітів. – К.: Видавничий центр НУБіП України. – 2019. – 363 с.
3. Довідник чинних міжнародних договорів України у сфері охорони довкілля / Кол. авт.: Андрусевич А., Андрусевич Н., Козак З. – Львів. – 2018. – 203 с.
4. Європейське право: Право Європейського союзу : підручник / за заг. ред. В. І. Муравйова. – К.: Ін Юре, 2015. – Кн. четверта : Матеріальне право Європейського союзу / В. І. Муравйов (голова авт. кол.), С. Д. Білоцький, О. О. Грінченко, М. О. Медведєва [та ін.]. – К.: Ін Юре, 2016. – 400 с.
5. Політика та право ЄС з питань, що стосуються довкілля. – К.: «Ептіса Сервісіос де Індженеріа, С.Л.», 2016. – 168 с.

Допоміжна

1. «Зелені» і «Білі книги» Європейської Комісії: http://ec.europa.eu/green-papers/index_en.htm
2. BUSINESSEUROPE: <http://www.business-europe.eu/Content/Default.asp?PageID=605>,
3. EIONET — Європейська мережа інформації та спостереження за навколишнім середовищем: <http://www.eionet.europa.eu/>
4. База даних права ЄС EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>
5. Генеральний директорат з питань енергетики: http://ec.europa.eu/dgs/energy/index_en.htm
6. Генеральний директорат з питань клімату: http://ec.europa.eu/dgs/clima/mission/index_en.htm
7. Генеральний директорат з питань мобільності та транспорту: http://ec.europa.eu/transport/index_en.htm
8. Генеральний директорат з питань навколишнього середовища: http://ec.europa.eu/dgs/environment/index_en.htm
9. Генеральний директорат з питань розвитку і співробітництва EuropeAid: http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm
10. Генеральний директорат з питань розширення: http://ec.europa.eu/enlargement/index_en.htm,
11. Генеральний директорат з питань сільського господарства та розвитку сільських районів: http://ec.europa.eu/dgs/agriculture/index_en.htm
12. Договори ЄС: http://europa.eu/eu-law/treaties/index_en.htm

13. Економічний і соціальний комітет: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.home>.
14. Європейська Комісія: http://ec.europa.eu/index_en.htm
15. Європейське агентство охорони навколишнього середовища (ЕЕА): <http://www.eea.europa.eu/>
16. Європейське екологічне бюро: <http://www.eeb.org/>
17. Європейський Парламент: <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>
18. ЄВРОСТАТ: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
19. Інтеграція сталого розвитку в політику ЄС: Огляд Стратегії сталого розвитку Європейського Союзу 2009 року: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0400:FIN:EN:PDF>
20. Керівництво Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля: http://ec.europa.eu/governance/impact/commission_guidelines/docs/iag_2009_en.pdf.
21. Комітет регіонів: <http://cor.europa.eu/en/Pages/home.aspx>
22. Мережа Європейського Союзу з імплементації та застосування екологічного права (IMPEL): <http://impel.eu/>
23. Оновлена Стратегія сталого розвитку ЄС: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st10/st10917.en06.pdf>
24. Основний вебсайт ЄС: http://europa.eu/index_en.htm
25. Політика сусідства ЄС: <http://eeas.europa.eu/enp>
26. Політика сусідства ЄС-Україна: http://eeas.europa.eu/ukraine/index_en.htm
27. Пропозиції до сьомої Програми дій з охорони навколишнього середовища: http://ec.europa.eu/environment/newprg/pdf/7EAP_Proposal/en.pdf
28. Центральний банк даних EIONET (CDR): <http://cdr.eionet.europa.eu/>
29. Шоста Програма дій з охорони навколишнього середовища: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:242:0001:0015:EN:PDF>,

Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс навчальної дисципліни «Основи екологічної політики та права ЄС» для студентів спеціальності 183 Технології захисту навколишнього середовища другого (магістерського) рівня вищої освіти. – Режим доступу: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=6345>
2. Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням від 22 березня 1989 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_022
3. Всеєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_711
4. Глосарій термінів *acquis* ЄС. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/perekladi-aktivacquis-yes/glosarij-terminiv-acquis-yes>
5. Горбань Ю. С. Імплементаційні інструменти ЄС у сфері зміни клімату: досвід Німеччини. Державне управління: удосконалення та розвиток. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=770>
6. Директива Ради 98/83/ЄС від 3 листопада 1998 року про якість води, призначеної для споживання людиною. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_963
7. Директива 1999/31/ЄС «Про полігони захоронення відходів» від 26 квітня 1999 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_925
8. Директива 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради "Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики" від 23 жовтня 2000 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_962
9. Директива 2000/76/ЄС «Про спалювання відходів» від 4 грудня 2000 р. Офіційний веб-

- сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_942
10. Директива 2004/35/ЄС Європейського Парламенту та Ради про екологічну відповідальність за попередження та ліквідацію наслідків завданої навколишньому середовищу шкоди від 21 квітня 2004 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_965
 11. Директива 2008/50/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2008 року про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_950
 12. Директива 2008/56/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 17 червня 2008 року. URL: old.minjust.gov.ua/file/33345.docx
 13. Директива 91/689/ЄС від 12 грудня 1991 р. Про небезпечні відходи. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_896/print
 14. Директива 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 р. Про охорону природних середовищ існування дикої флори та фауни. URL: <https://menr.gov.ua/news/31295.html>
 15. Директива 96/61/ЄС «Про всеохоплююче забруднення та його контроль» від 26 вересня 1996 р. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_497
 16. Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2015/412 від 11 березня 2015 року про внесення змін і доповнень до Директиви 2001/18/ЄС стосовно можливості для держав- членів обмежувати або забороняти культивування генетично модифікованих організмів (ГМО) на своїй території (Текст стосується ЄЕП) (затверджений переклад українською мовою). Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/es-2015412.pdf>
 17. Директива Європейського Парламенту і Ради 2008/27/ЄС від 11 березня 2008 року про внесення змін і доповнень до Директиви 2001/18/ЄС про навмисне вивільнення у довкілля генетично модифікованих організмів, що стосується виконавчих повноважень, наданих Комісії (затверджений переклад українською мовою) Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/direktiva-200827es.pdf>
 18. Директива Європейського Парламенту і Ради 2009/147/ЄС від 30 листопада 2009 року про збереження диких птахів (кодифікована версія) (затверджений переклад українською мовою) Урядовий портал. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/%202009_147.pdf
 19. Директива Європейського Парламенту та Ради 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 року про відходи та скасування деяких Директив. URL: <https://menr.gov.ua/news/31288.html>